

LIST PAPEŽE BENEDIKTA XVI. SEMINARISTŮM

Drazí seminaristé,

když jsem byl v prosinci 1944 povolán do vojenské služby, velitel roty se každého z nás ptal, o jaké zaměstnání se chce v budoucnosti ucházet. Odpověděl jsem mu, že se chci stát katolickým knězem. Podporučík mi odpověděl: "Budete si muset hledat něco jiného; v novém Německu už kněží nebude potřeba." Věděl jsem, že toto "nové Německo" je již u svého konce a že po obrovských devastacích, které toto šílenství zemi přineslo, bude kněží zapotřebí více než kdykoli jindy. Dnes je situace úplně jiná. Ale i dnes si mnoho lidí z různých důvodů myslí, že katolické kněžství není "zaměstnání" pro budoucnost, ale že patří spíše do minulosti. Vy, drazí přátelé, jste se rozhodli vstoupit do semináře a navzdory těmto námitkám a názorům jste se vydali na cestu ke kněžské službě v katolické církvi. A udělali jste dobře, protože lidé budou vždy potřebovat Boha, i v období, kdy světu vládne technika a globalizace; budou potřebovat Boha, který se nám ukázal v Ježíši Kristu a shromažďuje nás ve všeobecné církvi, abychom se s ním a skrze něho učili pravému životu a měli na paměti měřítko pravého lidství a posilovali je. Tam, kde člověk již nevnímá Boha, se život stává prázdným a všechno je nedostačující. Člověk pak hledá únik v opojení nebo v násilí, jímž je stále více ohrožována právě mládež. Bůh žije. Stvořil každého z nás, a tedy nás všechny zná. Je tak velký, že má čas na všechny naše maličkosti: "Všechny vlasy na vaší hlavě jsou sečteny." Bůh žije a potřebuje lidi, kteří žijí pro něho a přinášejí ho ostatním. Ano, stát se knězem má smysl. Svět potřebuje kněze a pastýře dnes, zítra a stále, dokud bude existovat.

Seminář je společenství na cestě ke kněžské službě. Tím jsem již řekl něco velmi důležitého: knězem se člověk nestává sám. Je třeba "společenství učedníků", sbor těch, kteří chtějí sloužit obecné církvi. Tímto dopisem bych chtěl zdůraznit – i se zpětným pohledem na moje seminární období – některé důležité prvky pro léta, kdy jste na cestě.

1. Kdo se chce stát knězem, musí být především "Božím mužem", jak ho popisuje sv. Pavel (1 Tim 6,11). Bůh pro nás není vzdálenou hypotézou, není někým neznámým, kdo se stáhl po "big bangu". Bůh se ukázal v Ježíši Kristu. V tváři Ježíše Krista vidíme tvář Boží. V jeho slovech slyšíme, jak k nám hovoří samotný Bůh. Tím nejdůležitějším na cestě ke kněžství a během celého kněžského života je proto osobní vztah s Bohem v Ježíši Kristu. Kněz není správcem jakéhosi sdružení, jehož počet členů se snaží udržet a zvýšit. Je Božím vyslancem mezi lidmi. Chce je přivádět k Bohu a tak umožňovat růst pravého společenství i mezi lidmi navzájem. Proto je velmi důležité, drazí přátelé, abyste se naučili žít v trvalém spojení s Bohem. Když Pán říká: "Modlete se stále,", samozřejmě od nás nežadá, abychom trvale vyslovovali slova modlitby, ale abychom nikdy neztratili vnitřní kontakt s Bohem. Smyslem naší modlitby je cvičit se v tomto kontaktu. Proto je důležité, aby den začínal i končil modlitbou; abychom naslouchali Bohu při četbě Písma; abychom mu řekli o svých touhách a o svých nadějích, o svých radostech a utrpeních i o svých omylech; poděkovali mu za všechno krásné a dobré, a tak jej měli stále před očima jako ústřední bod svého života. Tak se staneme citlivými na své chyby a naučíme se usilovat o zlepšení. Staneme se však také vnímaví vůči všemu krásnému a dobrému, co každodenně dostáváme jako něco samozřejmého, a tím poroste i naše vděčnost. Díky vděčnosti roste radost, že Bůh je nám blízko a že mu můžeme sloužit.

2. Bůh pro nás není pouhým slovem. Ve svátostech se nám skrze tělesné věci dává osobně. Středem našeho vztahu s Bohem a struktury našeho života je eucharistie. Slaviti ji s vnitřní účastí a tak se osobně setkávat s Kristem má být centrem všech našich dní.

Sv. Cyprián vysvětloval prosbu z evangelia "Chléb náš vezdejší dej nám dnes" mimo jiné tak, že "náš" chléb, ten chléb, který jako křesťané můžeme dostávat v církvi, je samotný eucharistický Pán. V této prosbě z modlitby "Otče náš" se tedy modlíme za to, aby nám On každý den dával tento "náš" chléb a ten aby byl stále pokrmem našeho života; aby zmrtvýchvstalý Kristus, který se nám dává v eucharistii, opravdu formoval náš život nádherou své božské lásky. Pro správné eucharistické slavení je potřebné, abychom se naučili poznávat, chápat a milovat liturgii církve v její konkrétní formě. V liturgii se modlíme s věřícími všech věků; minulost, přítomnost i budoucnost se spojují do jedné velké sborové modlitby. Ze zkušenosti své osobní cesty mohu potvrdit, jak strhující je učit se postupnému poznávání, jak to vše vyrůstalo, jaká zkušenost víry spočívá ve stavbě mešní liturgie a kolik generací ji vytvářelo svou modlitbou.

3. Důležitá je i svátost pokání. Učí mě dívat se na sebe z Božího hlediska a nutí mě být k sobě poctivým. Vede mě k pokoře. Farář arský jednou řekl: "Vy si myslíte, že nemá smysl dnes přijmout rozhrěšení, když víte, že se zítra dopustíte stejných hříchů. Avšak – říká dále – Bůh sám v okamžiku zapomíná na vaše zítřejší hříchy, aby vám dal svou milost dnes." I když musíme bojovat se stále stejnými chybami, je důležité bránit se zhrubnutí duše a lhostejnosti vůči tomu, že jsme takoví. Je důležité setrvat na cestě bez úzkosti a s vděčností Bohu za to, že mi odpouští stále znova; avšak také bez lhostejnosti, která by vedla k polevení v boji za svatost a za zdokonalování. Pokud dovolím, aby se odpouštělo mně, učím se tím také odpouštět druhým. Když poznávám svou ubohost, stávám se tolerantnějším a více chápu slabosti bližního.

4. Taktéž udržujte v sobě cit pro lidovou zbožnost, která je v různých kulturách odlišná, ale přesto vždy velmi podobná, protože srdce člověka je nakonec stále stejné. Je pravda, že lidová zbožnost má tendenci k iracionalitě a často i k vnějškovosti. Avšak je chybné vylučovat ji. Skrze ni víra vstoupila do lidských srdcí a stala se součástí jejich citění, jejich zvyků i jejich společného vnímání a prožívání. Proto je lidová zbožnost velkým dědictvím církve. Víra se stává tělem a krví. Lidovou zbožnost je jistě třeba stále očišťovat a vracet k jejímu středu, ale zaslouží si naši lásku a z nás samotných vytváří opravdovější "Boží lid".

5. Doba v semináři je také a především dobou pro studium. Křesťanská víra má rozumovou a intelektuální dimenzi, která je pro ni podstatná. Bez ní by víra nebyla sama sebou. Pavel hovoří o "pravidlech nauky", do nichž jsme byli uvedeni křtem (Řím 6, 17). Vy všichni znáte slovo svatého Petra, které středověcí teologové považovali za odůvodnění racionální a vědecky propracované teologie: "Budte stále připraveni obhájit se před každým, kdo se vás ptá po 'důvodech' (*logos*) vaší naděje" (1 Petr 3, 15). Naučit se schopnosti dávat takové odpovědi je jedním z hlavních úkolů seminárních let. Mohu vás jen naléhavě prosit: Studujte usilovně! Využívejte studijní léta! Nebudete toho litovat. Je pravda, že studijní předměty se často zdají být vzdáleny od praxe křesťanského života a pastorační služby. Avšak je zcela nesprávné hned si klást pragmatickou otázku: "Poslouží mi to v budoucnosti k něčemu? Bude to užitečné pro praxi a pro pastorační službu?" Nejde o to učit se jen věci evidentně užitečné, ale poznávat a chápat vnitřní strukturu víry ve svém celku tak, aby se stávala odpovědí na otázky lidí, které se z vnějšího pohledu a z jedné generace na druhou mění, avšak zůstávají v podstatě stále stejné. Je proto třeba jít za proměnlivé otázky dané chvíle, abychom pochopili pravé a skutečné otázky a tím pochopili i odpovědi jako skutečné odpovědi. Je důležité poznávat Písmo svaté v jeho celku a v jednotě Starého a Nového zákona: vytváření textů, jejich literární osobitost, jejich postupné sestavování až k vytvoření

kánonu svatých knih, vnitřní dynamickou jednotu, kterou nenajdeme na povrchu, ale která jediná dodává všem jednotlivým textům jejich plný význam. Je důležité znát církevní otce a velké koncily, při nichž si církev reflexí a vírou osvojila zásadní tvrzení Písma. Mohl bych pokračovat tímto způsobem; to, čemu říkáme dogmatika, znamená pochopení jednotlivých článků víry v jejich jednotě, a dokonce v jejich konečné jednoduchosti. Každá jednotlivá součást je nakonec jen vysvětlením víry v jediného Boha, který se nám zjevil a stále se projevuje. Nemusím výslovně říkat, že je důležité znát základní otázky morální teologie a křesťanské sociální nauky. Je zřejmé, jak je dnes důležitá ekumenická teologie a znalost různých křesťanských společenství. Stejně tak je důležitá i základní orientace ve velkých náboženstvích a v neposlední řadě ve filozofii: pochopit lidské hledání a tázání, na něž chce víra dávat odpověď. Snažte se také chápat a – odvažují se říci – milovat i kanonické právo s jemu vlastní potřebností a ve formách jeho praktické aplikace; společnost bez práva by byla společností zbavenou práv. Právo je podmínkou pro lásku. Nebudu pokračovat ve výčtu, ale chci jen znovu zopakovat: Milujte studium teologie a sledujte ho s pozornou vnímavostí vůči tomu, aby teologie byla zakotvena v živém společenství církve, která se svou autoritou není opačným pólem teologické vědy, ale jejím předpokladem. Bez církve, která věří, přestává teologie být sama sebou; stává se souhrnem různých oborů bez vnitřní jednoty.

6. Seminární léta mají být také dobou lidského dozrávání. Pro kněze, který má doprovázet druhé lidi na jejich životní cestě až k branám smrti, je důležité, aby on sám měl ve správné rovnováze intelekt, rozum a city, tělo a duši a sám byl lidsky "integrální". Křesťanská tradice proto vždy spojovala s "teologálními ctnostmi" i "ctnosti kardinální", odvozené z lidské zkušenosti a z filozofie a v zásadě ze zdravé tradice etiky lidstva. Pavel o tom hovoří k Filipánům velmi jasně: "Konečně, bratři, mějte zájem o všechno, co je pravdivé, co je čestné, co je spravedlivé, co je nevinné, co je milé, co slouží dobré pověsti, a o každou zdatnost nebo činnost, která si zasluhuje chválu" (4, 8). Součástí tohoto kontextu je také začlenění sexuality do osobnosti jako celku. Sexualita je darem Stvořitele, ale je také úkolem, který se týká rozvoje toho, co je lidské bytosti vlastní. Pokud sexualita není začleněna do lidské osoby, stává se banální a zároveň i destruktivní. Dnes to v naší společnosti vidíme na mnoha příkladech. Nedávno jsme k velké lítosti museli konstatovat, že kněží znetvořili svůj úřad sexuálním zneužíváním dětí a mladých. Místo toho, aby vedli lidi ke zdravému lidství a byli jeho příkladem, způsobili svým zneužíváním zkázu, nad níž cítíme hlubokou bolest a nelibost. V důsledku toho se u mnohých – a možná i u vás samotných – může vyskytnout otázka, zda je dobré stát se knězem a zda cesta celibátu je pro lidský život rozumná. Avšak zneužívání, které je třeba rozhodně zavrhnout, nemůže zdiskreditovat kněžské poslání, jež zůstává velké a čisté. Díky Bohu, všichni známe přesvědčivé kněze ztvárněné jejich vírou, kteří dosvědčují, že v tomto stavu a právě životem v celibátu lze dosáhnout autentického, čistého a zralého lidství. Avšak to, co se stalo, nás musí vést k větší bdělosti a pozornosti, abychom se na své cestě ke kněžství důsledně před Bohem tázali sami sebe a pochopili, zda je to pro mne jeho vůle. Je úkolem vašich otců zpovědníků a vašich představených, aby vás provázeli a pomáhali vám na této cestě rozlišování. Podstatným prvkem vaší cesty je praktikovat základní lidské ctnosti s pohledem obráceným k Bohu, který se nám ukázal v Kristu, a stále znova mu umožňovat, aby vás očišťoval.

7. Dnes existují nejrůznější počátky kněžského povolání, které se odlišují od minulých let. Rozhodnutí pro kněžství se dnes často utváří při zkušenostech s vykonávaným civilním zaměstnáním. Mnohdy vyrůstá povolání v komunitách, zvláště v hnutích, která napomáhají setkání s Kristem a s jeho církví ve společenství, podporují duchovní

zkušenost a radost ve službě víry. Rozhodnutí dozrává také v čistě osobních setkáních s velikostí i bídou lidské bytosti. Kandidáti kněžství tak často žijí v naprosto odlišných duchovních světadílech. Může být těžké rozpoznat společné prvky budoucího poslání a duchovní cesty k němu. Právě proto je seminář důležitý jako společenství na cestě, přesahující různé formy spirituality. Hnutí jsou něčím podivuhodným. Vy víte, jak si jich vážím a jak je mám rád jako dar Ducha Svatého církvi. Avšak je třeba posuzovat je podle toho, jak jsou otevřená ke společné katolické podstatě, k životu jediné a společné Kristovy církve, která v celé své různosti je přesto pouze jedna. Seminář je obdobím, kdy se učíte jeden s druhým a jeden od druhého. Ve svém soužití, které je možná někdy těžké, se máte naučit velkorysosti a toleranci nejen proto, abyste se navzájem snášeli, ale abyste se vzájemně obohacovali a každý mohl všem přinášet své osobité dary, přičemž všichni slouží téže církvi a témuž Pánovi. Tato škola tolerance, ba i vzájemného přijímání a chápání v jednotě Kristova Těla patří k důležitým prvkům seminárních let.

Drazí seminaristé! Těmito několika řádky jsem vám chtěl projevit, že na vás myslím právě v těchto těžkých dobách a že jsem vám blízko v modlitbě. A modlete se i vy za mne, abych mohl dobře vykonávat svou službu, dokud Pán bude chtít. Svěřuji cestu vaší přípravy ke kněžství mateřské ochraně Nejsvětější Panny Marie, jejíž dům byl školou dobra a milosti. Ať vás všechny požehná všemohoucí Bůh Otec, Syn a Duch Svätý.

Ve Vatikánu 18. října 2010, na svátek sv. Lukáše evangelisty

V Pánu váš

Benedictus PP XVI